

Téma: polská eschatologická literatura 15. století

Texty: Rozmowa mistrza Polikarpa ze Śmiercią; Dusza z ciała wyleciała, Skarga umierającego

zadání úkolu:

Skupinová práce:

Ve skupině (3-4 studenti) volně přeložte 110 veršů polského dialogu (Rozmowa) tak, aby z daného fragmentu vznikl půlstránkový scénář. Snažte se dodržet přibližně obsah a formu dialogu, není nutné dodržovat veršovou a rýmovanou strukturu. K danému fragmentu vytvořte jednoduchý polsko-český slovníček a sdílejte svou práci s ostatními studenty.

Výsledek skupinové práce (překlad, slovníček) mi pošlete do nedělního poledne. S textem budeme dále pracovat a sehrajeme si divadlo.

Do čtvrtka se mi nahlašte, v jaké jste skupině a jaký děláte úryvek, aby nedošlo ke kolizi, že všichni budou překládat začátek dialogu a na závěr se zapomene.

1. skupina: 0.-110. verš
2. skupina: 111.-220. verš
3. skupina: 221.-330. verš
4. skupina: 331.-440. verš
5. skupina: 441.verš-konec

Na základě pramenů zodpovědět následující otázky a zapsat si případné postřehy, poznámky, interpretovat texty a osvojit si práci s pramenem a literárně teoretickými příručkami (viz seznam dole).

Na další hodinu si text donést alespoň do trojice, nebo v PDF v počítači.

Otázky k textu

A) Rozmowa

1. Popište kompozici polského dialogu, užití versologické prostředky (rým, verš, metafory)
2. Jak je charakterizován člověk v dialogu – jméno, postavení, vlastnosti?
3. Jak je líčena postava smrti? Jaké jsou atributy, vlastnosti smrti? Jakými prostředky dochází k personifikaci smrti?
4. Kde v textu se objevuje tzv. tanec smrti = dance macabre?

B) Dusza z ciała wyleciała

1. V čem spočívá smrt člověka?
2. Kdo vystupuje v básni?
3. Jaký má báseň charakter?

C) Skarga umierającego

1. Co znamená abecedarium?

2. Kdo je lyrickým subjektem básně (kdo promlouvá?) – vlastnosti, postavení, jméno...
3. Jaké zásady ars bene moriendi – umění dobrého umírání jsou v básni vyjmenovány?

doporučená sekundární literatura (není povinná):

DĄBRÓWKA, Andrzej: *Średniowiecze. Korzenie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 2007

MICHAŁOWSKA, Teresa: *Średniowiecze*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Naukowe, 2003; (uloženo v Isu)

ŠTĚPÁN, Ludvík: *Hledání tvaru. Vývoj forem polských literárních žánrů (poezie a próza)*. Brno: Masarykova univerzita, 2003

ŠTĚPÁN, Ludvík a kol.: *Slovník polských spisovatelů*. Praha: Libri, 2000

VRTEL-WIERCZYŃSKI, Stefan: *Rozmowa człowieka ze śmiercią w literaturze średniowiecznej polskiej i czeskiej* (Lwów: Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, 1926

VRTEL-WIERCZYŃSKI, Stefan: „Staroczeski dialog moralizující z początku wieku XVI. Rozmouvaní člověka se smrtí“; *Sborník filologický*, roč. 9, 1931, s. 17-64

VRTEL-WIERCZYŃSKI, Stefan (ed.): *Średniowieczna poezja polska świecka*. Wrocław: Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, 1952

WITCZAK, Tadeusz: *Literatura Średniowiecza*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1990

WŁODARSKI, Maciej: „W średniowiecznym kręgu śmierci (Skarga umierającego, De Morte prologus)“ in *Ruch Literacki*, roč. 27, 1986, s. 393–404

Hornová, Monika: *Motivy smrti v polské literatuře 15. století*. [diplomová práce] Brno: Masarykova univerzita, 2010

Literárně teoretické příručky

PAVERA, Libor – VŠETIČKA, František: *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002

Głowiński, Michał: *Słownik pojmów literackich*. Wrocław 2003

Lederbuchová, Ladislava: *Průvodce literárním dílem*. Jinočany 2002

kol. autorů: *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno 2006